

ACT SURINAME
Nickeriestraat 4
Paramaribo Suriname

Tel.: +597 401 264
Fax: +597 401 268
info@actsuriname.org
www.act-suriname.org

Tekst / Text: Gwendolyn Emanuels-Smith
Vertaling / Translation: Gwendolyn Emanuels-Smith M.Sc.
Foto's / Photo's: R. Bong A. Jan, S. Joemratie, K. Lachmising,
M. Heemskerk, C. Chang, M. Plotkin, Mayra Sumter
Layout & Design: I.D. Graphics
Druk / Print: Suriprint NV
Productie / Production: Amazon Conservation Team
Suriname, Karin Lachmising

Annual Report 2010

THE
AMAZON
CONSERVATION
TEAM
SURINAME

Profiel van de Stichting Amazon Conservation Team Suriname

Vele organisaties zetten zich in voor de bescherming van het Amazone regenwoud.

Amazon Conservation Team Suriname zet zich op een unieke wijze in voor de bescherming van onze natuur door een jarenlange samenwerking met onze inheemse volkeren in het Zuiden van Suriname.

De missie van de Stichting Amazon Conservation Team Suriname (ACT Suriname) is om in partnerschap met inheemsen en marrongemeenschappen te werken aan het beschermen en behouden van de biodiversiteit, cultuur en traditionele gezondheidszorg binnen de grenzen van Suriname.

De inheemsen zijn door de eeuwen heen de traditionele bewoners en gebruikers van het bos en staan daarom in onze programma's centraal voor de bescherming van het tropisch regenwoud.

De visie van de Stichting Amazon Conservation Team Suriname is dat waardering en integratie van traditionele kennis en het versterken van inheemsen en marrongemeenschappen voor het beschermen van onze ecosystemen en alle daarin voorkomende levende organismen bij zal dragen aan het behoud van ons Amazone regenwoud. In ons werk zijn we ons ervan bewust dat dit

Profile of the Foundation

Amazon Conservation Team Suriname

Today many organizations exist to protect the remote regions of the Amazon Rainforest. The Amazon Conservation Team Suriname approaches protection of nature through many years of working with the indigenous tribes in Southern Suriname.

The mission of the Amazon Conservation Team Suriname Foundation is to enter into partnerships with indigenous and maroon communities to protect and preserve the biodiversity, culture and traditional healthcare within the boundaries of Suriname.

The people are the forest

ACT Suriname's vision is to preserve our rainforest ecosystem and all biological organisms by empowering indigenous and maroon communities. We believe that when nurtured, the tribes thrive and better manage a strong and healthy rainforest ecosystem. We are aware that a constant process of protecting natural ecosystems and their biodiversity while supporting human livelihood and traditional culture is needed.

In 1999, the program was founded on the ethno-botanical fieldwork of ACT President and co-founder, Dr. Mark Plotkin, who directed his research towards understanding the traditional plant uses and healing methods of indigenous healers of the region. Following his research, Dr. Plotkin sought ways to meaningfully assist his indigenous partners to retain their cultural identity and conserve their environmental heritage in the face of modern change.

The Amazon Conservation Team Suriname Foundation, ACT Suriname, was officially founded on 2 September 2002, as a Non-Governmental Organization (NGO) under Surinamese law.

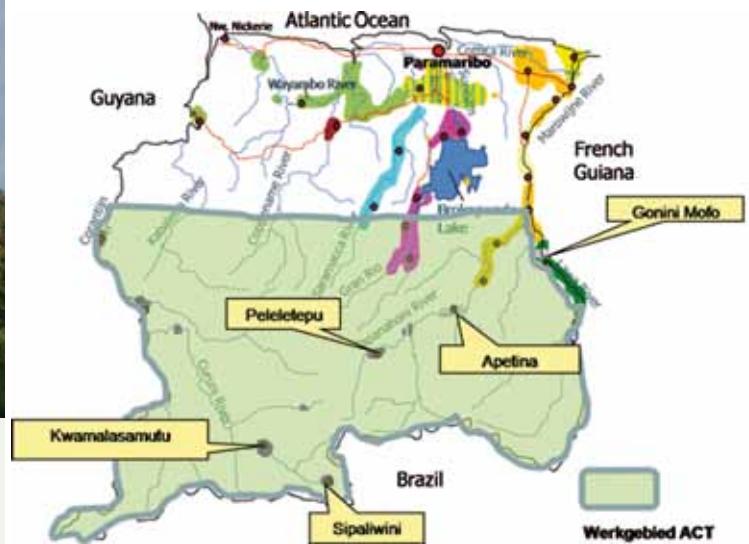
ACT Suriname's staff runs different programs by working closely together with indigenous peoples in the field. The areas of focus are cartography, land management, traditional health, biodiversity, sustainable livelihood, traditional culture and education.

ACT Suriname developed an inside out approach to conservation that seeks to empower and sustain the Rainforest's rightful guardians. The preservation and application of traditional knowledge and skills is emphasized in our projects. The foundation mediates and partners with different organizations to directly and indirectly protect and manage the Amazon Rainforest, primarily entering into partnerships with indigenous and maroon communities that live in the interior, and secondly with organizations such as NGO's, government institutions and semi-governmental institutions, that contribute to the empowerment of this main target group and Suriname in general.

ACT Suriname maintains a set of 'core values' that guide the initiation and development of all programs and projects.

- Works on equal basis with the indigenous and maroon communities.
- Conducts projects on request of, or in agreement with, the local people.
- Strengthening the indigenous and maroon communities in the integration of traditional knowledge, in order to improve their livelihood.
- Supports and promotes the fundamental rights of indigenous and maroon communities, including their right to autonomy, identity, territory, participation and development.
- Respects the knowledge of the communities and observes the international regulations with regard to intellectual property, territory, access to resources, and distribution of potential benefits.
- Promoting study, re-activation, protection and accessibility of traditional health care.
- Stands for preserving the natural and social environment.
- Does not engage in bio-prospecting.

The working area of the foundation lies in the Southern half of Suriname, and includes a dozen indigenous and maroon communities. Project activities are implemented from the office in the capital of Paramaribo, and via field camps in Peleletepu, Kwamalasamutu, Apetina, Sipaliwini and Gonimimofo.

een constant proces is van bescherming van een natuurlijk ecosysteem en haar biodiversiteit aan de ene kant en het verbeteren van de bestaanszekerheid en ondersteuning van de traditionele cultuur aan de andere kant.

De activiteiten van de organisatie zijn begonnen in 1999 op basis van ethno-botanisch veldwerk van ACT's President en co-oprichter, Mark Plotkin, Ph.D. Zijn onderzoek was gericht op een beter begrip van het traditionele gebruik van geneeskrachtige planten en geneesmethoden van inheemsen in Suriname. Dr. Plotkin zocht naar mogelijkheden om zijn inheemse partners in Suriname op betekenisvolle wijze te assisteren in het behoud van hun culturele identiteit en milieuerfgoed in het licht van moderne ontwikkelingen. Op 2 september 2002 is officieel de Stichting Amazon Conservation Team Suriname opgericht als een Niet-Gouvernementele Organisatie (NGO) onder het Surinaams recht.

De coördinatoren van ACT werken nauw samen met de inheemsen en marrongemeenschappen en voeren verschillende programma's in het veld uit. De gebieden waarop ACT Suriname zich richt zijn kartografie, landbeheer, traditionele gezondheidszorg, biodiversiteit, duurzaam levensonderhoud, traditionele cultuur en educatie.

ACT's benadering van natuurbehoud is een van binnenuit gerichte aanpak die ervoor zorgt dat de rechtmatige beschermers van ons Amazone regenwoud versterkt worden. De integratie en bescherming van traditionele kennis en vaardigheden is terug te vinden in al onze programma's. Voor zowel de directe als indirecte bescherming en management van ons regenwoud gaat de stichting primair partnerschappen aan met de inheemsen en marrongemeenschappen en op het secundaire vlak met organisaties

die een bijdrage leveren aan het versterken van deze primaire doelgroep zoals NGO's, overheidsinstituten en parastatale instellingen.

De volgende basisnormen zijn de leidraad voor de initiëring en ontwikkeling van alle programma's en projecten van ACT Suriname

- werkt op basis van gelijkheid met de inheemsen en marrongemeenschappen
- voert projecten uit op aanvraag van, en in samenspraak met, de lokale bevolking
- versterkt de inheemsen en marrongemeenschappen in het integreren van traditionele kennis voor het kunnen verbeteren van de leefbaarheid
- ondersteunt en bevordert de fundamentele rechten van inheemsen en marrongemeenschappen zoals hun rechten op autonomie, identiteit, grondgebied, participatie en ontwikkeling
- respecteert de kennis van de leefgemeenschappen en volgt de internationale regels op het gebied van intellectueel eigendom, territoria, toegang tot hulpbronnen en het verdelen van mogelijke voordelen
- bevordert de studie, heractivering, bescherming en toegankelijkheid van traditionele gezondheidszorg
- staat voor het behoud en de bescherming van de biodiversiteit
- zet zich in voor het in stand houden van het natuurlijke en sociale milieu
- houdt zich niet bezig met bio-prospecting

Het werkgebied van de stichting ligt in de zuidelijke helft van Suriname, en omvat een aantal inheemsen- en marrongemeenschappen. Projectactiviteiten worden uitgevoerd vanuit het kantoor in de hoofdstad Paramaribo en via veldkampen in Peleletepù, Kwamalasamutu, Apetina, Sipaliwini en Gonimimofo.

Directieverslag over het jaar 2010

Algemeen

ACT Suriname zet zich in voor de versterking van gemeenschappen in zuid-Suriname. In 2010 waren wij voornamelijk gericht op duurzaam behoud middels landgebruik en -beheer. ACT versterkte en ondersteunde op verschillende gebieden de gemeenschappen: in hun onderhandelingsproces over grondenrechten, in het waarderen van traditionele kennis en het groeiend begrip voor biodiversiteit en natuurbehoud. Door integratie van zowel westerse en traditionele kennis in onze programma's werden de gemeenschappen versterkt in hun duurzaam levensonderhoud. De introductie van telecommunicatie- en internetverbindingen opende de deur voor intensieve communicatie tussen Paramaribo en de dorpen in het Zuiden, maar maakte ook duidelijk dat structurele planning en evaluatie nodig zijn voor aanpassing aan nieuwe ontwikkelingen.

De belangrijke werkgebieden waren:

1. Het publiek maken van het landgebruik van de tribale volken in Suriname.

Op verzoek van de overheid van Suriname is ACT Suriname uit nationale en internationale institutien gekozen voor het trainen van inheemsen en marrons om hun gebruik van hun grondgebieden in kaart te brengen. De kaarten zijn onderdeel van een discussie over demarcatie van landgebieden en de daarbij behorende grondenrechten van de tribale gemeenschappen. De kaarten werden ondersteund door studies over het wettelijk kader voor grondenrechten en grondgebruik en de rol van het traditioneel gezag in het landsbestuur. Met de presentatie van de kaarten en studies hebben gemeenschappen een sterker positie verworven in de discussie over grondenrechten en demarcatie voor de ontwikkeling van het binnenland van Suriname.

2. Het triaal gezondheidszorgsysteem integreren met de huidige westelijke gezondheidszorg.

ACT Suriname ging door met onderzoek naar het gebruik van traditionele geneeswijzen in de inheemse en marron dorpen. Het onderzoek richtte zich op been- en spieraandoeningen en leishmaniasis. Dit wetenschappelijk werk maakt het mogelijk een brug te slaan tussen westerse en traditionele systemen. Voor het waarborgen van kwalitatieve gezondheidszorg evaluateerde ACT Suriname traditionele klinieken in de drie inheemse dorpen Apetina, Kwamalasamutu en Peleletep. Het resultaat hielp om de traditionele zorg te verbeteren en deze verder aan te passen aan de verwachtingen die men hierover heeft; tevens draagt dit bij aan het proces van kennisoverdracht middels het Shaman Apprentices programma.

3. Training voor duurzaam behoud.

Voor de derde maal verzorgde ACT Suriname de training inheemse boswachters (IPG). Tezamen met de jachtopziener van de afdeling Natuurbeheer van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond en Bosbeheer (RGB) werden negen jongemannen uit de Trio en Wayana dorpen Curuni, Palumeu en Kawemhakan hiervoor opgeleid. De boswachters worden ook getraind om schoolgaande kinderen te onderwijzen in natuurbehoud, het gebruik van GPS en het milieu. Vanwege de recente installatie van plaatselijke telecommunicatie en internet onstond de behoeft voor een computertraining teneinde hun taak als beschermers van het regenwoud beter uit te voeren. Naast de training van boswachters voor een leidende rol in natuurbehoud verzorgde ACT een leiderschapstraining voor de dorpsleiders van Kwamalasamutu, Peleletep, Palumeu en Apetina.

Report from the Executive Director for 2010

General

ACT Suriname has concentrated on an internal process of strengthening communities in South-Suriname during a period of ten years. In 2010, sustainable conservation through land use and land management was our main focus. ACT facilitated the communities in their process of negotiations about land rights, validating their ancient knowledge and increase understanding about biodiversity and conservation. The programs strengthened communities' sustainable livelihoods by incorporating the strengths of both western and traditional knowledge. The introduction of telecommunication and internet access opened doors for intensive communication between Paramaribo and the villages but also made it clear that structural planning and evaluation are needed to adapt to novelties.

The important areas of the work were:

1. Publicizing the land use of the tribal people in Suriname

At the request of the government of Suriname, ACT Suriname was selected among national and international institutions to train indigenous peoples and maroons to map their use of their territories. The maps are part of a discussion about demarcation of land and the corresponding land rights of the tribal people. The maps were supported with studies on legal framework for land rights and use and the role of traditional authorities in land governance. With the presentation of the maps and studies, communities have a more powerful position in the discussion about land rights and demarcation for the development of the interior of Suriname.

Improving traditional healthcare

2. Integrating the tribal healthcare system with conventional western healthcare

ACT Suriname continued to research the use of traditional medicine in the indigenous and maroons villages. The research focused on bone and muscle diseases and leishmaniasis. Such scientific undertaking enables to bridge both western and traditional systems. To ensure quality work, ACT Suriname evaluated traditional clinics in all three indigenous villages. The outcome helped to improve traditional healthcare and adapt to the village's perception of the traditional clinic and the process of knowledge exchange by the Shaman Apprentices program.

3. Training for sustainable protection

For the third time ACT Suriname together with the game wardens of the Nature Conservation Division of the Ministry of Spatial Planning, Land and Forest Management trained nine new young men of the Trio and Wayana villages of Curuni, Palumeu and Kawemhakan, for the task of indigenous park guard (IPG). The park guards or rangers are also educated to work with schoolchildren on nature awareness courses, GPS use, environmental education. Because of the recent installation of local telecommunication and internet, there was a need to train the rangers in computer skills to better carry out their tasks as rightful guardians of the Rainforest. Apart from rangers for leading protection efforts, ACT developed leadership training for other village leaders of Kwamalasamutu, Tepu, Palumeu, and Apetina.

Activities

Cartography

From the beginning of its activities, the foundation has mapped indigenous territory by using participative mapping. Indigenous colleagues have conducted mapping expeditions on the rivers in the Trio and Wayana area, throughout most of the year, with Global Positioning System (GPS) to mark important places. Geographical landmarks such as villages, areas of use, areas with valuable biodiversity, threats, locations of extraordinary historic or spiritual value, and economic zones were captured and marked.

In a project authorized by the Government of Suriname and the Inter American Development Bank, an important step towards the granting of legal title on historically inhabited land was taken.

ACT participated in the training courses and knowledge exchange as part of RAISG (Red Amazonica Informacion Socioambiental Georeferenciada) network, which specialized in the production of maps on the risks and opportunities in the Amazon region. These regional maps are an important step towards the monitoring, evaluation and verification of the forests, especially with the current threat of climate change.

Land Management

In collaboration with the Wayana community a draft land management plan was developed.

In 2010 ACT build the park rangers posts in Tepu and Sipaliwini. The indigenous rangers (IPG) of the villages of Kwamalasamutu, Tepu, Apetina and Sipaliwini were trained to conduct research in the area of indicators for forest change. Our first group of indigenous park rangers was trained in computer skills and the use of internet. With the help of a Peace Corps volunteer the park rangers daily practice these skills and are able to mail reports to the office in Paramaribo. The IPG will in the future be deployed to support the government

in controlling the forest management in Southern Suriname. To ensure quality work, the Nature Conservation Division has visited the indigenous park guards in the field to guide their activities for nature protection.

In 2010 ACT Suriname participated in the Rapid assessment of biodiversity in the area of Kwamalasamutu in collaboration with Conservation International. Together with a group of 31 scientists, five ACT park rangers assisted in the placement of cameras for monitoring different species and learned about research techniques while working with the scientists in the field.

An assessment was made to develop a checklist for inclusion of local communities in road projects in Suriname. As an example, the impact of the rehabilitation of the East-west Road from Paramaribo to Albina on the environment was assessed. Meetings were held with stakeholders and focus groups in order to address the social and economic impacts of the rehabilitation of the East-west road on the livelihood of the Maroon and Indigenous community in Albina and Moengo.

Traditional medicine

The integration of traditional medicine in communities in South-Suriname by the support of traditional clinics and the internationally acknowledged 'Shamans and Apprentices' program continues in the villages Peleletepú, Kwamalasamutu, Apetina and Goninimofo. The clinics operate according to the concept of respecting and protecting the indigenous rights of property, which will ultimately contribute to the revival of traditional knowledge and integration with western medicine.

In collaboration with Dutch (KIT, UVA) and Surinamese (UVS, BOG, VG) institutes, ACT Suriname is preparing to research the efficacy of the treatment against leishmaniasis. The traditional treatment against leishmaniasis initially has shown to be effective in the interior of Suriname by replacing western treatment. The first results of this research will be available in 2011.

Activiteiten

Kartografie

Sinds het begin van haar werkzaamheden is de stichting bezig met het in kaart brengen van inheemse grondgebieden door middel van participatieve kartering. Inheemse collega's van Trio-afkomst namen deel aan expedities langs de rivieren in de gebieden van de Aluku, Kwinti, Aukaner, Saramakaner en Matawai. Zij maakten gebruik van het Global Positioning System (GPS) om belangrijke locaties aan te geven. Geografische kenmerken zoals dorpen, gebruik van gebieden, gebieden met waardevolle biodiversiteit, bedreigingen, plaatsen met bijzondere historische of geestelijke waarde en economische zones zijn vastgelegd en in kaart gebracht.

In een project goedgekeurd door de regering van Suriname en de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) is een belangrijke stap genomen in de richting van het toe kennen van een wettelijke titel op historisch bewoonde grond. ACT participeerde in trainingsprogramma's en kennisoverdracht, een onderdeel van het RAISG (Red Amazonica Informacion Socioambiental Georefferenciada) netwerk, dat gespecialiseerd is in de productie van kaarten die de bedreigingen en kansen in het Amazone gebied weergeven. Deze regionale kaarten zijn een belangrijk uitgangspunt voor het monitoren, de evaluatie en verificatie van de bosstanden vooral in verband met de huidige bedreigingen door klimaatverandering.

Grondbeheer

In samenwerking met de Wayana gemeenschap werd een grondbeheerplan opgesteld. In 2010 bouwde ACT de boswachtersposten te Tepu en Sipaliwini. De inheemse boswachters (IPG) van de dorpen Kwamalasamutu, Tepu, Apetina en Sipaliwini werden getraind om onderzoek te doen naar veranderingsindicatoren in de bossen van hun omgeving. Onze eerste groep van inheemse boswachters werd getraind in computer- en internet gebruik. Met de hulp van een Peace Corps vrijwilliger oefenen de

boswachters dagelijks de vaardigheden en rapporten zij aan het kantoor in Paramaribo per e-mail. In de toekomst zullen de IPG worden ingezet om de overheid te ondersteunen bij het beheer van de bossen in zuid-Suriname. Om kwaliteit van de activiteiten voor natuurbehoud blijvend te garanderen voerde de afdeling Natuurbeheer ook een aantal veldbezoeken uit naar de dorpen waar de IPG werkzaam zijn.

In 2010 participeerde ACT Suriname, in samenwerking met Conservation International, in de *Rapid assessment* van de biodiversiteit in het gebied van Kwamalasamutu. Tezamen met een groep van 31 wetenschappers hielpen vijf ACT boswachters met de plaatsing van camera's voor het monitoren van verschillende soorten en leerden verschillende onderzoekstechnieken door het samenwerken met de wetenschappers in het veld.

Het in kaart brengen van de gevolgen van wegenprojecten heeft geleid tot een checklist voor het betrekken van plaatselijke gemeenschappen bij wegenprojecten in Suriname. Hiervoor werd een schatting gemaakt van het effect van de rehabilitatie van de Oost-West verbinding van Paramaribo naar Albina op het milieu. Krutu's (vergaderingen) werden gehouden met belanghebbenden en doelgroepen om de sociale en economische effecten van de rehabilitatie van de Oost-West Verbinding op het bestaan van de marrongemeenschappen en inheemsen van Albina en Moengo te bespreken.

Traditionele geneeskunde

Vervolg wordt gegeven aan de integratie van traditionele geneeskunde in gemeenschappen in zuid-Suriname middels de ondersteuning van traditionele klinieken en het internationaal erkende *Shamans and Apprentices* programma in de dorpen Peleletelu, Kwamalasamutu, Apetina en Goninimofo. De klinieken opereren volgens het concept van het respecteren en beschermen van de inheemse eigendomsrechten die uiteindelijk zullen bijdragen tot de herleving van traditionele kennis en integratie met westerse geneeskunde.

Sustainable livelihood

ACT's connection with forest products started with the processing of Brazil nuts (*Bertholletia excelsa*) in the village Alalapadu in 2001. Seven years later this project was completely handed over to the community, who handles the harvesting, processing, transport and sales themselves. The Brazil nut produces reasonable income for the households in the village. In 2009 the villagers of Kwamalasamutu suggested the cultivation of an herbal tea, Siwerueime.

In 2010 ACT gave structure to the harvesting- and production process of herbal tea Siwereime by training and field work sessions about cultivation, production processes, marketing administration and finance of the Siwereime herbal tea.

Education

With the public school of Kwamalasamutu a process started to develop educational methods which incorporated cultural symbols in math, sums and figures for better education results. These methods will form the basis for a new strategic education plan of the traditional school to support the public schools in the villages Apetina, Tepu and Kwamalasamutu. Together with the park rangers nature and culture awareness games are developed for the traditional school. Continuation of traditional handicraft classes, handicraft production, traditional music, and traditional medicine lessons were part of the regular activities. Each year, ACT helps schools in the interior to organize a school trip or a festivity at the closing of the school year. During these events of one or more days, the children engage in traditional as well as modern sports and games that have the purpose of improving the children's cultural knowledge, respect for nature and teamwork. An environmental educational trip was organized with the children of the public school of Tepu and Kwamalasamutu in cooperation with the park rangers.

Traditional Culture

ACT participated also this year in the Children's Book Festival with an activity to create culture

In samenwerking met Nederlandse (KIT, UVA) en Surinaamse (UVS, BOG, VG) instituten bereidt ACT Suriname onderzoek voor naar de effectiviteit van de traditionele behandeling van leishmaniasis. De eerste resultaten wijzen uit dat deze behandeling effectief is in het binnenland van Suriname als vervanging van westerse behandeling. De eerste resultaten van dit onderzoek zullen in 2011 beschikbaar zijn.

Duurzaam levensonderhoud

ACT's affiliatie met bosproducten begon met de verwerking van paranoten (*Bertholletia excelsa*) in het dorp Alalapadu in 2001. Zeven jaar later werd dit project volledig overgedragen aan de gemeenschap, die nu zelf voor de oogst, verwerking, transport en verkoop zorg draagt. De paranoot verschaft een redelijk inkomen aan de huishoudens in het dorp. In 2009 kwamen de bewoners van het dorp Kwamalasamutu met het voorstel om een kruidenthee, *Siwereime*, te telen. In 2010 werkte ACT mee aan het structureren van het oogst- en productieproces van de Siwereime kruidenthee door het verzorgen van training op het gebied van teelt, productie-processen, marketing, beheer en financiering van de Siwereime kruidenthee.

Onderwijs

In samenwerking met de openbare school van Kwamalasamutu is er een project gestart voor de ontwikkeling van rekenmethoden die culturele symbolen integreert waardoor betere leerresultaten bereikt kunnen worden. Deze methoden zullen de basis vormen voor een nieuw strategisch onderwijsplan van de traditionele school die de openbare scholen te Apetina, Tepu en Kwamalasamutu kan ondersteunen. Tezamen met de boswachters

worden spelen voor de traditionele school ontwikkeld om het natuur- en cultureel bewustzijn te vergroten. De voortzetting van cursussen traditionele handarbeid, muziek en kennis van medicinale planten waren onderdeel van de reguliere activiteiten.

Elk jaar helpt ACT scholen in het binnenland bij de organisatie van een schoolreis of festiviteit aan het einde van het schooljaar. Tijdens deze een- of meerdagse evenementen doen de kinderen aan zowel traditioneel als modern sport en spel met als doel het stimuleren van teamwork en het vergroten van de culturele kennis en respect voor de natuur. Er werd een milieu-educatieve trip georganiseerd met de kinderen van de openbare school van Tepu en Kwamalasamutu in samenwerking met de boswachters.

Traditionele cultuur

ACT nam ook dit jaar deel aan het Kinderboeken Festival en benadrukte in haar activiteit het cultureel en natuurbewustzijn. Het festival vond plaats in Paramaribo en Saramacca in maart en april. Er werden verschillende spelen gedaan met leerlingen van de drie hoogste klassen van de lagere school. Deze activiteit werd ook overgenomen door de traditionele school te Kwamalasamutu.

Onderdeel van het cultureel programma was het project 'Wapono Pakoro Inheemsendag', ontwikkeld voor lagere en technische scholen in Paramaribo. Het programma legde de nadruk op traditionele Inheemse kennis over architectuur. Dit project was een vervolg op de publicatie van het boek 'Wapono Pakoro, traditionele inheemse architectuur van de Trio en Wayana in zuid-Suriname'. Op de nationale dag der inheemsen in augustus werd als afsluiting van dit project een

and nature awareness. The festival took place in Paramaribo and Saramacca in March and April. The different games were played with children of the last three classes of the elementary school. This activity was also adapted by the traditional school in Kwamalasamutu.

Part of the culture program was the 'Wapono Pakoro indigenous day project' developed for elementary and technical schools in Paramaribo. The program highlighted the process of validating traditional knowledge by promoting traditional indigenous architecture. This project is a follow up on the publication of the book Wapono Pakoro, traditional indigenous architecture of the Trio and Wayana in southern Suriname. In August, on national indigenous day, the project resulted in an exhibition of scale-models and miniature houses made by the schoolchildren.

Organization and personnel

In 2010, the first indigenous woman was added to ACT Suriname's staff in Paramaribo as a part time-assistant. The field work was supported by local personnel in the various villages. Both men and women support work for the traditional clinics, mapping, the protection program, income generating projects and maintenance of buildings and equipment. In 2010 the organization evaluated twice based on relevance, efficiency, effectiveness and sustainability of the field projects and their coordination.

As the vacancy for culture and education fell open this year we had a position to offer for a temporary consultant, working one day a week for the culture and education program to write a strategic educational program and develop a curriculum for the ACT traditional schools.

For 2011, the foundation will again commit to preservation of traditional processes and at the same time support a steady process of sustainable development. The foundation feels that it is important to not only focus on the visible projects but on the many invisible projects as well; projects that are mainly focused on capacity building of the people themselves and networking of the communities with the outside world. In doing so, the generation of income for the communities is a priority.

Publications

- Wapono Pakoro, traditional indigenous architecture of the Trio and Wayana in Southern Suriname
Production: ACT Suriname / Authors: Eliëtte Parisius-Bong A Jan, Rachel Chin Ten Fung, Marieke Heemskerk, and Karin Lachmising. ISBN nr. 978-99914-7-040-5
- Wapono Pakoro, documentary, this is the way we learn about our culture.
Production: ACT Suriname / Directing Nina Jurna / Camera: Idi Lemmers / Editing Masami Tsai Meu Chong
- Amazon Conservation Team Suriname (2009). Demarcation of Indigenous and Maroon lands in Suriname. 65pp.
- Amazon Conservation Team Suriname (2010). Land rights, Tenure and Use of Indigenous Peoples and Maroons in Suriname. 89pp.
- Amazon Conservation Team Suriname (2010). Support to the Traditional Authority Structure of Indigenous Peoples and Maroons in Suriname. 53pp.
- Amazon Conservation Team Suriname (2010). Strategy of the Sustainable Development of the Moiwana village. 33pp.

tentoonstelling gehouden van schaalmodellen en miniatuurhuizen van de schoolkinderen in Paramaribo.

Organisatie en personeel

In 2010 werd de eerste inheemse vrouw in dienst genomen op het ACT-kantoor in Paramaribo als administratief assistent. Het veldwerk werd ondersteund door plaatselijk personeel in de verschillende dorpen. Zowel mannen en vrouwen ondersteunden in het veld bij de traditionele klinieken, het karteren, voor het protectie-programma, inkomensgenererende projecten en onderhoud van gebouwen en materiaal. In 2010 evalueerde de organisatie de veldprojecten en hun coördinatie tweemaal op basis van relevantie, efficiëntie, effectiviteit en duurzaamheid.

Daar de positie voor cultuur en educatie dit jaar niet direct opgevuld kon worden nam ACT Suriname een consultant voor een dag per week in dienst die zich bezig hield met het strategisch leerprogramma en de ontwikkeling van een curriculum voor de traditionele scholen.

Voor 2011 zal de stichting zich opnieuw inzetten voor het behoud van traditionele processen en tegelijkertijd een geleidelijk proces van duurzame ontwikkeling ondersteunen. De stichting vindt het belangrijk om zich niet alleen te richten op de zichtbare projecten, maar ook op de vele onzichtbare projecten vooral gericht op capaciteitsversterking van de mensen zelf en het netwerken van de gemeenschappen met de buitenwereld. Daarbij is het genereren van inkomen voor deze gemeenschappen een prioriteit.

Publicaties

- Wapono Pakoro, traditionele Inheemse architectuur van de Trio en Wayana in zuid-Suriname
Productie: ACT Suriname / Schrijvers: Eliëtte Parisius-Bong A Jan, Rachel Chin Ten Fung, Marieke Heemskerk, en Karin Lachmising.
ISBN nr. 978-99914-7-040-5
- Wapono Pakoro, documentaire, zo leren wij over onze cultuur
Productie: ACT Suriname / Regie: Nina Jurna / Camera: Idi Lemmers / Montage: Masami Tsai Meu Chong
- Amazon Conservation Team Suriname (2009). Demarcatie van inheemse en marron gronden in Suriname. 65pp.
- Amazon Conservation Team Suriname (2010). Grondenrechten, eigendom en gebruik van inheemse en marron volkeren in Suriname. 89pp.
- Amazon Conservation Team Suriname (2010). Steun voor de traditionele gezagsstructuur van de inheemse en marron volkeren in Suriname. 53pp.
- Amazon Conservation Team Suriname (2010). Strategie voor de duurzame ontwikkeling van het dorp Moiwana. 33pp.

Financial Report on the year 2010

Balance Sheet as of December 31, 2010

	2010 Total US\$	2009 Total US\$
ASSETS		
Current assets		
Cash and cash equivalents	214,716	204,805
Grants and accounts receivable	49,569	82,348
Prepaid expenses	10,454	8,398
Total current assets	274,739	295,551
Fixed assets		
Motor vehicles	19,000	19,000
Less: accumulated depreciation	-19,000	-14,250
Net fixed assets	-	4,750
Other assets		
Security deposits and others	5,500	5,500
Total assets	280,239	305,801
LIABILITIES		
Current liabilities		
Accounts payable and accrued expenses	66,580	27,944
Refundable advance	113,179	24,007
Other liabilities	14,920	4,453
Total liabilities	194,679	56,404
Net assets	85,560	249,397
Total liabilities and net assets	280,239	305,801

Financial Report on the year 2010

Statement of Income and Expenses for the year
ended December 31, 2010

	2010		2009	
	Unrestricted US\$	Temporarily restricted US\$	Total US\$	Total US\$
Support and revenue:				
Grants	103,527	442,356	545,883	755,243
Interest	343	-	343	992
Other income	15,406	-	15,406	6,128
Net assets released from restrictions:				
Satisfaction of program and time restrictions	592,121	-592,121	-	-
	711,397	-149,765	561,632	762,363
Expenses				
Program expenses:				
Biodiversity	375,681	-	375,681	302,833
Culture	98,596	-	98,596	107,344
Health	252,891	-	252,891	367,446
Total expenses	727,168	-	727,168	777,623
Change in net assets	-15,771	-149,765	-165,536	-15,260
Transfer to operating reserve	1,699	-	1,699	60,542
Net assets beginning	102,344	147,053	249,397	204,115
Net assets ending	88,272	-2,712	85,560	249,397

Financial Report on the year 2010

Cashflow Statement for the year December 31, 2010

	2010		2009
	US\$	US\$	US\$
Cash flow from operational activities			
Support and revenue	561,632	762,363	
Expenses	<u>727,168</u>	<u>777,623</u>	
Change in net assets	-165,536		15,260
Adjustment with regard to:			
Depreciation	4,750		4,750
Operating Reserve	<u>1,699</u>		<u>60,542</u>
	-159,087		50,032
Changes in working capital:			
In(de)crease Accounts receivable	30,723	1,838	
In(de)crease Current liabilities	<u>138,275</u>	<u>-26,455</u>	
	168,998		-24,617
Increase in net cash	<u>9,911</u>		<u>24,415</u>
Cash at the beginning of the year	204,805		179,390
Cash at the end of the year	<u>214,716</u>		<u>204,805</u>

Other information

Auditor's Report

To: The Board of Foundation Amazon Conservation Team - Suriname

Report on the financial statements

We have audited the accompanying financial statements in US dollar presentation as of and for the year ended December 31, 2010 of Foundation Amazon Conservation Team – Suriname, which comprise of the statement of financial position as of December 31, 2010, the statement of comprehensive income, changes in equity and cash flow for the year then ended and notes comprising a summary of the significant accounting policies and other explanatory information.

Management's responsibility

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with General Accepted Accounting Principles. Furthermore management is responsible for such internal control as it determines is necessary to enable the preparation of the financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. This requires that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error.

In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position of Foundation Amazon Conservation Team - Suriname as at December 31, 2009, and of its result and its cash flows for the year then ended in accordance with generally accepted accounting principles.

Paramaribo, March 18, 2011

Tjong A Hung Accountants

dr. R. K. Burgos RA Partner

Raad van bestuur, staf en partners / Board of Directors, Staff and Partners

Bestuur van de Stichting / The Foundation's Board of Directors

Margo Waterval LL.M. / Jurist / Lawyer	Voorzitter / Chair
Drs. Leslie Sabajo / Dermatoloog / Dermatologist	Secretaris / Secretary
Ing. Rudi Liems / Werktuigbouwkundige / Mechanical engineer	Penningmeester / Treasurer
Mark Plotkin Ph.D. / Etnobotanicus / Ethnobotanist	Commissaris / Commissioner
Vasco van Roosmalen M.Sc. / Milieudeskundige / Environmental specialist	Commissaris / Commissioner

Staf / Staff

Gwendolyn Emanuels-Smith M.Sc.	Programmaleider / Program Director
Drs. Audrey Berenstein	Project Financieel Manager / Project Finance Manager
Gilbert Alken	Financieel Manager / Financial Manager
Natascha Aroeman	Coördinator Administratie / Administrative Coordinator
Rachelle Bong A Jan B.Sc.	Coördinator Land Management / Land Management Coordinator
Melvin Uiterloo	Coördinator Gezondheid / Health Coordinator
Karin Lachmising	Coördinator Informatie en Communicatie / Information and Communication Coordinator
Sahieda Joemratie B.Sc.	Coördinator Biodiversiteit / Biodiversity Coordinator
Rachida Alibux	Assistent Gezondheid / Health Assistant
Reshma Goeder	Financieel Assistent / Financial Assistant
Eric Sosroedojo	Assistent Logistiek / Logistics Assistant
Jupta Spier	Administratief Assistent / Administrative Assistant
Kenneth Wongsonadi	Veldassistent / Field Assistant
Peggy Baisie	Interieurverzorgster / Janitor

Partnerorganisaties / Partner Organizations

Tareno ma Wajanaton-aKoronmato (TALAWA)
Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS)
Geografische en Land Informatie Systemen (GLIS)
Medische Zending Primary Health Care Suriname (MZ)
Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer, Afdeling Natuurbeheer
Ministerie van Regionale Ontwikkeling (RO)
Inter-American Development Bank (IDB)
Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek in Suriname (CELOS)
Nationaal Herbarium Suriname (BBS)
Stichting de Nassy Brouwerschool Paramaribo
Ministerie van Volksgezondheid, Universiteit van Amsterdam (UVA), Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT), Universiteit van Suriname (UVS)
Red Amazonica Information Socioambiental Georeferenciada (RAISG) Institutes
Tropenbos International Suriname (TBI-Suriname)
Suriname Conservation Foundation (SCF)
Gordon and Betty Moore Foundation (GBMF)
UNESCO
UNDP Small Grants Program
Peace Corps Suriname
Conservation International Suriname (CI)
World Wild Life Fund Guianas (WWF-Guianas)